

Retelling: strategie przestrzenne,
pod red. Dominiki Ciesielskiej, Magdaleny Kozyry
i Aleksandry Łozińskiej, Kraków 2019, s. 193–216

DOMINIKA CIESIELSKA

Katedra Teorii Literatury
Wydział Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego

 0000-0002-9934-4924

dominika.anna.ciesielska@gmail.com

Ta sama historia w innej rzeczywistości – wykorzystanie *Alternate Universes* w *fan fiction*

Wstęp

Istotą fanowskiej twórczości literackiej jest ponowne wykorzystanie znanych z materiału źródłowego historii bądź ich elementów. Może polegać ono na „wypożyczeniu” bohaterów serialu, filmu, książki, komiksu i tak dalej, a następnie opisaniu ich zupełnie nowych przygód, może mieć na celu uzupełnienie czy swego rodzaju „poprawienie” pierwotnej opowieści, może też opowiadać o tych samych wydarzeniach, ale dziejących się w innych okolicznościach. Te zaś zależą mogą od zasad rządzących światem przedstawionym, który został wykorzystany w danym fanfiku. „Wykorzystany”, ponieważ fani często sięgają po poniekąd gotowe już uniwersa i do nich dostosowują własną narrację. Mogą to być światy innych tekstów kultury, jak na przykład magiczne uniwersum *Harry’ego Pottera*, lub popularne w całej twórczości fan fiction rzeczywistości alternatywne (*Alternate Universes* – w dalszej części tekstu będę się posługiwać skrótem AU¹), rządzące się własnymi prawami. Do popularnych AU należą na przykład *Coffee Shop AU*, w których akcja dzieje się w przestrzeni kawiarni, czy też *High School AU*, przenoszące bohaterów w realia (amerykańskiego) liceum.

¹ AU i nazwy wszystkich ich przykładów będę w niniejszym tekście – odmiennie niż w całej monografii – zapisywać pismem prostym, choć to wyrażenia anglojęzyczne, ponieważ dla fanów nie są one obce, ale powszechnie używane, zwykle bez względu na język. Zapisywanie ich kursywą podkreślałoby obcość, której w globalnym fandomie nie ma, choć terminy czasem bywają dostosowane do ortografii czy skrypty danego języka narodowego.

Podjmując decyzję o posłużeniu się AU, autor(ka) fanfika poniekąd narzuca własnej narracji ograniczenia płynące z konieczności działania według zasad danego świata. Taki wybór pozwala jednak również na eksplorowanie rozwiązań fabularnych niedostępnych przy trzymaniu się kanonicznego (właściwego tekstowi źródłowemu) świata przedstawionego – można na przykład pozwolić bohaterom kryminałów Agathy Christie używać współczesnej technologii przy rozwiązywaniu zagadek morderstw, przenosząc akcję w XXI wiek (byłoby to Modern AU). Pisanie AU jest opowiadaniem na nowo znanej już historii, dającym szansę na poddanie oryginalnego materiału określonym przekształceniom, co może stanowić źródło przyjemności pisarskiej i czytelniczej. To swego rodzaju eksperyment myślowy, który może także być wyrazem znajomości i dogłębnej analizy tekstu źródłowego. Jest to zatem swoista strategia pisania fan fiction, wybór, jakiego dokonuje autor(ka) z pełną świadomością tego, że z jednej strony ogranicza to jej lub jego kreatywność, z drugiej zaś ją pobudza.

AU oznacza przeniesienie akcji w alternatywną rzeczywistość, czyli w inny (niekanoniczny) świat przedstawiony. To zatem pewnego rodzaju opowiadanie na nowo różnorodnych przestrzeni: po pierwsze realnych miejsc (na przykład kawiarni, szkoły), a raczej pewnego wyobrażenia o nich; po drugie przestrzeni historycznie i popkulturowo przetworzonych (średniowieczne miasto, piracki statek z XVII wieku); po trzecie zaś fikcyjnych światów przedstawionych, opartych na jednym tekście (Hogwart) lub gatunku (kino superbohaterskie, baśnie). W fan fiction wszystkie AU funkcjonują jako „światy”, istniejące niezależnie „przestrzenie, w których...”: ktoś zakochuje się w kimś w kawiarni, ma szkolnego rywala, pochodzi z królewskiego rodu, dysponuje magiczną mocą i tak dalej. Świat ten nie ogranicza się do konkretnego miejsca, w którym rozgrywa się akcja. Chodzi bowiem o przestrzeń, która rządzi się wypracowanymi przez fan fiction prawami, wpływającymi na sposób przedstawienia danego miejsca, ale i na przepisane postaci, które się w niej znalazły – na ich tożsamość, rolę społeczną, niektóre wydarzenia, w których biorą udział, a także historię całego życia. AU, które się wybiera, świat przedstawiony fanowskiego tekstu, decyduje więc do pewnego stopnia o tym, jaką opowieść chcemy przedstawić lub jakie kwestie poruszyć, wpływa zatem na sposób prowadzenia narracji. To właśnie takimi aspektami wykorzystania AU jako przepisywania historii poprzez przestrzeń chciałabym się zająć w niniejszym tekście, posługując się przykładem fan fiction do anime *Yuri!!! On Ice* z 2016 roku, które kanonicznie opowiada o łyżwiarzach figurowych.

Tytułowy Yuuri Katsuki w serialu jest jednym z sześciu najlepszych na świecie przedstawicieli tej dyscypliny, ale przez brak pewności siebie i zaburzenia lękowe nie uważa się za dobrego sportowca. Po nieudanym występie podczas finału Grand Prix wraca do domu rodziców w Japonii i zastanawia się nad zakończeniem kariery. Wtedy jednak na progu jego rodzinnego onsenu (łaźni) pojawia się światowej sławy mistrz łyżwiarstwa figurowego, Victor Nikiforov, oferując, że zostanie trenerem Yuuriego. Jako że Victor jest wielokrotnym złotym medalistą, decyzja o opuszczeniu przez niego Rosji spotyka się ze sprzeciwem najbliższego otoczenia i całego łyżwiarskiego świata. Bohater nic jednak sobie z tego nie robi, z powodzeniem pracując z Yuurim. Z czasem ich relacja przeradza się w przyjaźń, a wreszcie w związek. Fani upodobili sobie ten ship² i chętnie opisują romans mistrza i ucznia na wiele sposobów, przenosząc bohaterów do różnorodnych czasów i przestrzeni.

Uwielbienie dla kanonu a jego przekształcenia

Dla fanów³ tekst źródłowy, na którym opierają swoją twórczość, może być

2 Shipowanie (od ang. *relationship*, skracane przez fanów do *ship*) polega na wyobrażaniu sobie, że dwóch (lub więcej) bohaterów łączy relacje o podłożu romantycznym i/lub erotycznym. Taki związek, który może, ale nie musi być zakorzeniony w kanonie, określa się jako *ship*. Shipowanie jako fanowska aktywność wyzwala wiele emocji, bowiem shipperzy zwykle bardzo angażują się w ship, gotowi bronić swojej tezy o danym związku. Prowadzi to często do *ship wars* (lub *shipping wars*), gorących dyskusji między zwolennikami dwóch shipów, w których występuje ten sam bohater, ale w związku z inną osobą. Shipy zapisuje się zwykle jako imiona bohaterów z ukośnikiem, np. Yuuri/Victor, ale najpopularniejsze mają własne nazwy, wytworzone z kombinacji dwóch imion, np. victuuri (Victor/Yuuri), drarry (Draco/Harry), johnlock (John/Sherlock). Niektóre zyskują nazwy związane z ich kanoniczną historią, np. *murder husbands* (Hannibal i Will z serialu NBC *Hannibal*) czy *ineffable husbands* (Azirafal i Crowley z powieści *Dobry omen* Terry'ego Pratchetta i Neila Gaimana i/lub jej serialowej adaptacji).

3 Na potrzeby niniejszego tekstu używam dla uproszczenia określenia *fani*, mając na myśli autorów fanfików. Nie oznacza to jednak, że wszyscy fani koniecznie piszą lub tworzą inne rodzaje fanowskich tekstów kultury. Fanów, którzy nie angażują się w życie fandomowych społeczności, nazywa się po angielsku *lurkers*, co można przetłumaczyć jako „podglądacze” – fani czytający, oglądający twórczość fanowską, ale niepiszący komentarzy, nieudzielający się w dyskusjach i – wreszcie – nietworzący własnych tekstów. Coraz więcej badaczy zwraca uwagę na to, że bycie lurkerem to jednak istotna forma angażowania się w fandom. Mówił o tym na przykład Martin Barker w wystąpieniu *What's Wrong with Lurking* podczas Fan Studies Network Conference 2018 (Cardiff, 28–29 czerwca 2018 roku). Sprawozdanie z tej konferencji – por. Meredith Dabek, *Fan Studies Network 2018*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA1](http://bit.ly/retell-ciesielska1). Na konieczność badania lurkerów zwraca uwagę również Rebecca Williams (*Tumblr's GIF*

zarazem nienaruszalną niemalże świętością oraz materiałem, który można poddawać dowolnym transformacjom. Pierwotne dzieło, czyli w języku fanów *kanon*⁴, jest obiektem uwielbienia. To właśnie miłość⁵ do niego określa i tworzy fana. Dlatego też w środowisku fanowskim wymaga się pewnego rodzaju szacunku dla kanonu – fan przyłapany na nieznanomości istotnych faktów jest piętnowany jako *fake fan*, oszust niezastępujący na przynależność do społeczności. Jednak otwarte ignorowanie niektórych treści (na przykład *Epilogu z Harry’ego Pottera i Insygniów Śmierci* czy książek z uniwersum *Gwiezdných Wojen*) lub świadome przeinaczanie faktów jest dopuszczalne, a nawet propagowane. Użytkowniczki Tumblra, chętnie używanej przez fanów platformy mikroblogowej, emilytostas i gryphonrhi, piszą o tym w ten sposób:

culture and the infinite image. Lone fandom, ruptures, and working through on a microblogging platform, „Transformative Works and Cultures” 2018, Vol. 27: *Tumblr and Fandom*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA2](http://bit.ly/reTell-Ciesielska2)).

4 Określenie, czym dokładnie jest kanon, bywa problematyczne. To z pewnością tekst źródłowy, jednak w fandomach złożonych z wielu elementów tekstów wciąż toczą się dyskusje, które z nich uznawać za kanon. W przypadku *Harry’ego Pottera*, na przykład, włącza się do niego przede wszystkim siedmioksiąg autorstwa Joanne Kathleen Rowling, ale status ekranizacji, gier, wypowiedzi Rowling na Twitterze i w wywiadach, *Harry’ego Pottera i przekłętego dziecka* itd. pozostaje niejasny i często dyskutowany. Podobnie wygląda sprawa w przypadku *Gwiezdných wojen*, *Władcy Pierścieni* i wielu innych. Omawiane w niniejszej pracy anime *Yuri!!! On Ice* składa się jak na razie z jednego sezonu, więc sytuacja może wydawać się prostsza, jednak i reżyserka Sayo Yamamoto, i scenarzystka Mitsurō Kubo są dość aktywne w mediach społecznościowych i często wypowiadają się na temat własnej twórczości, co zachęca fanów do włączania tych wypowiedzi do kanonu. Także interpretacje oficjalnych plakatów i innych materiałów promocyjnych wydawanych przez studio MAPPA często traktuje się jako równoprawną część kanonu.

5 Relacja fana z tekstem źródłowym, czyli właściwie podstawa tej tożsamości, nie jest łatwa do zdefiniowania. Piotr Siuda zwraca uwagę na pochodzenie słowa fan od łacińskiego *fanaticus* ‘religijny wyznawca’, później po prostu ‘przesadny entuzjasta’. Siuda używa także wymiennie słów *fan*, *wielbiciel*, *miłośnik* i *entuzjasta*, choć nie w pełni są one tożsame. Także Anna Wilson zwraca uwagę na to, że fan fiction jest przykładem odbioru afektywnego, a fani mają wręcz intymny stosunek do swojego kanonu. Jednak to uwielbienie nie jest bezkrytyczne, choć czasem bywa zawłaszczające – fani mogą uważać, że mają do tekstu źródłowego większe prawo niż autor, w związku z czym mogą żądać od autora spełnienia ich oczekiwań. Por. Piotr Siuda, *Fanfiction – przejaw medialnych fandomów*, [w:] *Człowiek a media. Obserwacje – wizje – obawy*, red. Włodzimierz Gruszczyński, Anna Hebda, Warszawa 2007, s. 143; idem, *Mechanizmy kultury prosumpcji, czyli fani i ich globalne zróżnicowanie*, „*Studia Socjologiczne*” 2012, nr 4, s. 116; Anna Wilson, *The role of affect in fan fiction*, „*Transformative Works and Cultures*” 2016, Vol. 21: *The Classical Canon and/as Transformative Work*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA3](http://bit.ly/reTell-Ciesielska3).

EMILYTOSTAS: Z powodów osobistych będę ignorować kanon i stworzę swoje własne au.
GRYPHONRHI: Jestem świadoma tego, że kanon podjął decyzję, ale ponieważ jest to durna decyzja, dokonałam wyboru, żeby ją zignorować⁶.

Fanowskie uwielbienie w przypadku fandomu transformującego⁷ jest większości przypadków krytyczne, dlatego też często miłość do tekstu ma tu charakter warunkowy / częściowy, a nawet bywa wymieszana z nienawiścią (*love-hate relationship*). Podstawę tożsamości fana stanowi to, że tekst wywołuje w nim silne emocje, które zwykle bywają pozytywne, choć niekoniecznie muszą takie być (jak w przypadku antyfana⁸). Fani znają i lubią dany tekst, ale nie przyjmują go bezkrytycznie: zauważają jego wady i ich nie ignorują, a nawet więcej – starają się je naprawić. Głośno dyskutują o problematycznych kwestiach, a w swoich dziełach nierzadko je poprawiają. Twórczość fanowska z jednej więc strony bardzo dużo powieliła i ponownie wykorzystuje, z drugiej jednak poddaje istniejący materiał niezliczonym transformacjom, mniej lub bardziej ingerującym w kanoniczny charakter utworu. Komentując post actuallylotor na Tumblrze, użytkownik copperbadge pisze, że właśnie chęć „poprawienia kanonu” to dla niej/niego główna motywacja pisania fan fiction:

ACTUALLYLOTOR: mój ulubiony rodzaj fanfików to *canon divergence* [odbiegnięcie od kanonu – przyp. D.C.], bo to jest zawsze jak oddawanie zrecenzowanego eseju z komentarzami takimi jak: „Podobał mi się mocny początek, ale tutaj się zagubiłam, zrobiłam notatki”.

6 „EMILYTOSTAS: Due to personal reasons I will be ignoring canon completely and creating my own au/GRYPHONRHI: I recognize that canon has made a decision but when it's a stupid-ass decision, I have elected to ignore it” (transformativeworks, [*Due to personal reasons...*], [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA4](http://bit.ly/reteLL-CIESIELSKA4)). To i wszystkie pozostałe tłumaczenia filologiczne, o ile nie zaznaczono inaczej, pochodzą ode mnie – D.C. Emilytostas wykorzystuje formułę memu internetowego „Due to personal reasons” – por. Know Your Meme, *Due To Personal Reasons*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA31](http://bit.ly/reteLL-CIESIELSKA31).

7 Aldona Kobus, jak i większość badaczy fan studies, wymienia dwa rodzaje bycia fanem: fandom kultywujący (w większości męski) kładzie nacisk na perfekcyjną znajomość kanonu, natomiast fandom transformujący (żeński) częściej dokonuje przekształceń źródłowych treści we własnej twórczości. Por. Aldona Kobus, *Fandom. Fanowskie modele odbioru*, Toruń 2018, s. 10–15.

8 Antyfandom wkłada dużo czasu i energii w wytykanie tekstowi wszelkich wad i wyśmiewanie go. Nie jest do końca jasne, czy antyfandom można w ogóle włączyć do fandomu. Por. Fanlore, *Anti-fandom*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA5](http://bit.ly/reteLL-CIESIELSKA5).

COPPERBADGE: Mówiąc jako autor kilku, mieszanka bycia pomocnym, akademickim i małosłownym jest właśnie moją motywacją⁹.

Fani to więc wprawni krytycy tekstów kultury, którzy nie poprzestają na wyrażaniu opinii, lecz we własnej twórczości poprawiają zauważone błędy i niedociągnięcia kanonu.

Transformacje

Nie ma takiego elementu tekstu źródłowego, który można kategorycznie wskazać jako zawsze pozostający bez zmian we wszystkich tekstach fanowskich. W każdym nieco inne elementy pozostają kanoniczne i w każdym w różnym stopniu jest to istotne. Tym, co dla fanów najważniejsze, są bohaterowie i relacje między nimi, dlatego to właśnie one bywają „tłumaczone” na realia fanfika, co jest też najbardziej interesującym aspektem wykorzystywania AU.

„Dlaczego fani piszą fan fiction?” to pytanie, na które badacze wciąż starają się znaleźć wyczerpującą odpowiedź. Choć istnieje wiele teorii, przedstawiających różne powody powstawania fanowskiej literatury, większość z nich obraca się wokół podstawowego faktu: tekst źródłowy jest w jakiś sposób atrakcyjny dla fana, który w związku z tym pragnie przedłużenia kontaktu z dziełem. Dlatego też fani często piszą sequele lub prequele, wydłużające czas trwania pierwotnej fabuły. Lubią także uzupełniać luki i brakujące sceny, jak również dopisywać dzieje postaci drugo- i dalszoplanowych¹⁰. Na przykład Omnicat w opisie własnego tekstu, który przedstawia potencjalne detale nieopisanego szczegółowo

⁹ „ACTUALLYLATOR: my favourite kind of fanfics are »canon divergence« because it’s always like handing back a reviewed essay with comments like »I enjoyed the strong beginning but here is where you lost me, I’ve made some notes« / COPPERBADGE: Speaking as the author of several, this combination of helpful, academic, and petty is exactly my motivation” (maydei, [my favourite kind of...], [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA6](http://bit.ly/reTell-CIESIELSKA6)).

¹⁰ Według Anny Wilson już samo to sformułowanie wskazuje na intymność relacji fana z tekstem: „Fani nie tylko rozumieją kanon, ale wchodzą z nim w intymną relację, a fan fiction pogłębia tę intymność. Badacze fan fiction często mówią o tym, że jest to wypełnianie dziur w tekście źródłowym. Ta fraza zawiera czytelny podtekst seksualny i oddaje również rolę, którą przypisało sobie fan fiction jako komentarz między wierszami do tekstu źródłowego” [„Fans have not only understanding but intimacy with their canon, and fan fiction increases this intimacy. Theorists of fan fiction often speak of fan fiction as filling the gaps in a source text, a phrase with its own sexual undertones that also describes fan fiction’s self-assumed role as interlinear glossing of a source text”] (Anna Wilson, op. cit.).

w kanonie romansu dwojga postaci z cyklu o Harrym Potterze, pisze: „Uzupełniam luki, które wspinała J.K. Rowling uprzejmie nam zostawia”¹¹. Takie właśnie zabiegi wymienia Henry Jenkins na pierwszym miejscu w swojej powszechnie znanej i wciąż przywoływanej liście chwytów pisarskich, jakimi posługują się autorzy fan fiction¹². Ich użycie sprzyja afirmatywnemu ujęciu tekstu źródłowego oraz kanonicznemu¹³ przedstawieniu treści. W większości jednak przypadków materiał pierwotnej historii ulega licznym przekształceniom. Fani eksperymentują z charakterystyką bohaterów, przedstawiając powszechnie lubianych protagonistów w roli bezwzględnych morderców lub przekształcając czarne charaktery w nieszkodliwych żartownisiów. Zmieniają również elementy historii, wydarzenia, punkt kulminacji akcji, miejsce, zasady rządzące światem i wiele innych. Wśród fanfikowych transformacji pojawia się zmiana gatunku czy ładunku emocjonalnego tekstu pierwotnego, a także łączenie różnych źródeł (crossovery). Wśród tych wszystkich zabiegów i rodzajów tekstów fanowskich wyróżniają się właśnie Alternate Universes, poddające przekształceniom sam świat przedstawiony.

AU

Żeby powstało AU, zasadniczo wystarczy zmienić względem kanonu jeden element¹⁴, dlatego ich przykłady mogą być bardzo różne. Dla Yuri!!! *On Ice* mogłoby to na przykład oznaczać historię, w której Yuuri i Victor się nie nawiązują; w której zamiast łyżwiarzy pojawiają się aktorzy lub w której wszystkie drzewa są różowe – a także taką, w której większość elementów pozostaje bez zmiany, ale Yuuri jest praktykującym chrześcijaninem lub Victor cierpi na schizofrenię. Fanlore, jedna z najbardziej wyczerpujących encyklopedii dotyczących fanów, dzieli AU na kilka kategorii w zależności od tego, co ulega w nich przepisaniu: charakterystyka lub życie postaci, miejsce i czas akcji (*setting*, zwykle związane z kanonem), a także rzeczywistość, w której się ona dzieje (*universe*, zupełnie niezależne od kanonu)¹⁵.

¹¹ „Filling in the gaps that the wonderful JK Rowling so kindly leaves us” (Omnicat, *This is how it happened...*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA7](http://bit.ly/retell-ciesielska7)).

¹² Por. Henry Jenkins, *Textual Poachers. Television Fans and Participatory Culture*, London–New York, NY 1992, s. 165–182.

¹³ Kanoniczny w tym przypadku znaczy „odpowiadający duchowi czy antycypowanym założeniom tekstu pierwotnego”, a nie „dotyczący treści pochodzących bezpośrednio z niego”.

¹⁴ Por. Fanlore, *Alternate Universe*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA8](http://bit.ly/retell-ciesielska8).

¹⁵ Por. ibidem.

Często więc widzi się w opisach fanfików – na przykład wśród tagów na AO3, jednej z najpopularniejszych internetowych platform z fan fiction – po prostu ogólną informację, że tekst jest niekanoniczny (na przykład „Alternate Universe – Canon Divergence”), lub zaznaczone konkretne elementy, odbiegające od źródła, czasem jedynie z dopiskiem „AU” (Autistic Minami Kenjiro ‘Autystyczny Minami Kenjiro’, Teacher! Yuuri ‘Yuuri! Nauczyciel’, Muslim! Otabek ‘Otabek! Muzułmanin’; taki zapis z wykrzyknikiem, określający konkretną wizję danego bohatera, czyli choćby przepisanie Yuuriego jako nauczyciela, jest bardzo popularny). Użytkownik phasered na Tumblrze zauważa, jak szeroka jest gama istniejących AU – od skomplikowanego i wieloelementowego: „świat alternatywny – [bohaterowie] są kosmicznymi wilkołakami-piratami odpowiedzialnymi za uratowanie planety przed atakiem pradawnych nieśmiertelnych kosmitów z innego wymiaru”¹⁶, po proste: „świat alternatywny – szefowie kuchni”¹⁷.

Niemniej wśród takich zabiegów wyróżnić można rodzaj AU, które tworzą w miarę spójne uniwersa, powielane w wielu fanfikach na przestrzeni różnych fandomów. Należą do nich na przykład Coffee Shop AU czy High School AU, w których przenosi się akcję w konkretny rodzaj miejsca, jak również Mermaid (‘syrenowe’) AU, określające rodzaj istot, jakimi są główni lub wszyscy bohaterowie, oraz Soulmate AU, determinujące zasady danego świata (w tym przypadku chodzi o rzeczywistość, w której każdy człowiek ma przypisaną sobie bratnią duszę). Tego rodzaju światy alternatywne rządzą się specyficznymi prawami, które mogą być w różnym stopniu restrykcyjne, ale decydują do pewnego stopnia o tym, jak wyglądać będzie dany fanfik, niezależnie od tekstu źródłowego, na którym jest on oparty. To właśnie takim światom chciałabym przyjrzeć się bliżej w niniejszym artykule, by móc zastanowić się nad tym, jak decyzja o umieszczeniu bohaterów w innej niż znana z kanonu przestrzeni wpływa na tekst, a także czy posługiwanie się AU tworzy powtarzający się w fanfikach schemat opowiadanej historii.

Estetyka – Royalty AU

Jak się wydaje, jednym z powodów, dla których wykorzystanie AU może być atrakcyjne, są względy estetyczne. Przenoszenie bohaterów w inne

¹⁶ „alternate universe- they’re werewolf space pirates in charge of stopping their planet from being blown up by ancient immortal aliens from another realm” (phasered, [my favourite thing...], [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA9](http://bit.ly/retell-ciesielska9)).

¹⁷ „»alternate universe- chefs«” (ibidem).

realia pozwala na przykład opisywać interesujące krajobrazy, zwyczaje, stroje i tym podobne. To nawet bardziej istotne w fanowskiej sztuce wizualnej, ale myślę, że stanowi ważny czynnik także w tekstach pisanych, jak pokazuje choćby *Royalty AU* ('królewski świat') do omawianego anime, w którym kanoniczni łyżwiarze figurowi przenoszą się na królewski dwór. W *Like a Fairytale* autorstwa lucycamui Victor jest zatem księciem, a Yuuri piekarzem w mieście przynależnym do jego królestwa. Przebieg akcji daje więc okazję do przyglądania się zamkowi oraz przypałacowym ogrodom i romantyzowanej wersji stolicy państwa, a także do podziwiania pięknych strojów, pseudośredniowiecznej architektury, uroczych uliczek i kamienic. Kiedy dwunastoletni Yuuri po raz pierwszy widzi Victora, jego oczami obserwujemy nie tylko urodę młodego księcia, ale i cały *entourage*:

Kiedy Yuuri miał dwanaście lat, królewska procesja przejeżdżała przez centrum stolicy. Yuuri przechodził tamtędy z matką, dostarczając klientom wypieki. Nigdy wcześniej nie widział czegoś podobnego. Karoce ciągnęły białe konie z grzywami błyszczącymi jak świeży, poranny śnieg, ich ściany pomalowane bogato na głębokie odcienie purpury i czerwieni, o których Yuuri w ogóle nie wiedział, że istniały, na ich bokach wyrzeźbione ptaki, wyglądające na tak żywe, jakby zaraz miały zerwać się do lotu, i skomplikowane wzory kwiatów z obramowanymi złotem płatkami. To wszystko wyglądało, jak coś z księżek z obrazkami, które jego ojciec czasami przynosił do domu¹⁸.

Royalty AU pozwala też na przedstawianie wielkich uczt i balów czy pojedynków rycerskich, które niekoniecznie pasowałyby do innych okoliczności. Nawet jeśli akcja nie rozgrywa się w czasach przypominających średniowiecze, arystokratyczne środowisko charakteryzuje się na przykład obecnością konwenansów, które w naszej rzeczywistości by raziły. W *The Rules For Lovers* autorstwa ADreamingSongBird mamy do czynienia z *Royalty AU* w przestrzeni odpowiadającej współczesnej rzeczywistości, choć rządzące nią reguły są nierealistyczne. Ponieważ akcja rozgrywa się na królewskim dworze, głównym elementem fabuły

¹⁸ „When Yuuri had been twelve years old, the royal procession had ridden through the center of the capital. Yuuri had been out with his mother, to deliver some pastries. He had never seen anything like it before. The carriages had been pulled by white horses with manes that shone like fresh morning snow, the panels of the carriage painted rich with shades of deep purples and red that Yuuri had never known existed, the sidings carved with birds which looked so lifelike that they could fly off and intricate flowers which had petals lined with gold. It all looked like something out of the picture books his father sometimes brought home for him” (lucycamui, *Like a Fairytale*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA10](http://bit.ly/retell-ciesielska10)).

staje się to, że „książę Yuuri Katsuki ma obowiązek wobec swojego kraju, będącego czymś ważniejszym od wszystkiego innego (z jego własnymi pragnieniami, marzeniami i szczęściem włącznie) i wie, że ten sojusz pomoże zapewnić bezpieczeństwo poddanym. To jedyny powód, dla którego godzi się na małżeństwo z księciem Nikiforovem”¹⁹. Dworskie konwenanse, a przede wszystkim konsekwencje ich nieprzestrzegania, są jedną z przyczyn zmartwień napędzających (kanoniczne) zaburzenia lękowe Yuuriego, jak widać w poniższym fragmencie:

Stresuję się po prostu tym wszystkim, co może pójść nie tak, wiesz? Polityka jest taka trudna, istnieją tuziny sposobów na przypadkowe obrażenie kogoś podczas jednej rozmowy, a kiedy nie jesteś dziedzicem, tylko drugi w kolejce do tronu, to prawdopodobnie ciebie będą częściej wysyłać do faktycznych interakcji z tymi wszystkimi dyplomatami, co oznacza, że musisz być *dobry* w rozmawianiu z ludźmi, a ja, cóż, *nie* jestem, a to, że mogę być zbyt zdenerwowany, żeby trzeźwo myśleć, co może się skończyć tym, że obrażę jakiegoś zagranicznego dygnitarza i rozpętam wojnę, albo coś w tym rodzaju sprawia, że strasznie się denerwuję, co jest do bani. Bo przez to jeszcze bardziej stresują mnie te rozmowy!²⁰.

Royalty AU to opisywanie królewskiego życia z dworskimi zwyczajami, zamkowym wystrojem, przepychem ubiorów i bogactwem wszystkiego, co otacza bohaterów. Fani wybierają jednak do AU elementy, które można wykorzystać w fanowskiej historii – dlatego też w fanfikach z Royalty AU często pojawia się na przykład motyw aranżowanego małżeństwa (który pozwala poniekąd „zmusić” do romansu bohaterów tekstu źródłowego), ale już o wiele rzadziej nacisk kładziony jest na spłodzenie królewskiego potomka²¹. Royalty AU nie stara się więc historycznie wiernie odwzorować

¹⁹ „Prince Yuuri Katsuki has a duty to his country, above all else (his desires, his dreams, and his happiness included), and he knows this alliance will help to ensure the safety of his people. That’s the only reason he accepts Prince Nikiforov’s hand in marriage” (ADreamingSongbird, *The Rules For Lovers*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA11](http://bit.ly/reTell-Ciesielska11)).

²⁰ „I just get stressed out thinking about all the different ways everything can go wrong, you know? Politics is so hard, there are a dozen different ways to accidentally offend someone in a single conversation, and when you’re second in line and not the heir, you’re probably the one who will get sent to actually interact with other diplomats more often, which means you have to be *good* at talking to people, which I’m, uh, *not*, and the fact that me being too nervous to think clearly could end up in me offending some foreign dignitary and sending us to war or something makes me really anxious, which sucks! Because it makes me even more nervous about talking to them!” (ibidem).

²¹ Wynika to częściowo z tego, że shipowane są najczęściej pary męsko-męskie, cho-

czasów monarchii sprzed wieków, ale stanowi nową formułę świata przedh stawionego, korzystając z elementów zaczerpniętych z historii i popularnych wyobrażeń o życiu członków rodzin królewskich – tych, które pasują autorowi / autorce i które tworzą odpowiednie tło dla opowiadanej historii. Wybór AU jest więc w pewnej mierze wyborem estetycznym – podobnie można sięgnąć po Steampunk AU dla uroku gorsetów, gogli, cylindrów, zębatek, maszyn parowych i wszechobecnej miedzi.

Znane motywy – High School AU

Umieszczenie akcji w konkretnej przestrzeni czasem dostarcza gotowych schematów fabularnych, znanych zwykle z innych tekstów kultury. High School AU na przykład łączy się z motywami znanymi z (przede wszystkim amerykańskich) filmów o uczniach liceum, takich jak na przykład konflikt między popularnymi chłopcami z drużyny futbolowej a „kujonami” (*nerdami*) z koła szachistów, łągodzony przez wyjątkowego bohatera lub kwestionowany przez fakt rozwijania się romansu między członkami opozycyjnych „obozów”. Innym znanym motywem jest pojawienie się w szkole nowego ucznia, który natychmiast staje się obiektem zainteresowania znudzonej społeczności szkolnej, starającej się poznać jego tajemnicę. Możemy też obserwować historię mało popularnego ucznia, który poprzez serię szalonych przygód lub wpływ narzuconej mu interakcji z najbardziej lubianą w szkole osobą przechodzi przemianę w duszę towarzystwa, co zwykle łączy się z przemianą wizerunkową (*makeover*) rodem z filmowych komedii romantycznych. Bardzo często punktem kulminacyjnym takich licealnych opowieści bywa bal maturalny. *Stuck on the Puzzle* autorstwa indimkr, fanfik do *Yuri!!! On Ice*, poświęcony jest drugiemu najpopularniejszemu shipowi w tym fandomie, który łączy rywala Yuuriego o tym samym imieniu²², ale rosyjskim pochodzeniu, i kolejnego

ciaż jeśli autor(ka) chce poruszyć ten problem, to z łatwością może wprowadzić do narracji magiczne sposoby płodzenia dzieci, wątek adopcji, męskiej ciąży (mpreg – stosunkowo popularny motyw w fan ficton, rozpowszechniony przede wszystkim w Omegaverse [por. Fanlore, *Mpreg*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA12](http://bit.ly/retell-ciesielska12); Fanlore, *Alpha/Beta/Omega*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA13](http://bit.ly/retell-ciesielska13)]) na nie do końca sprecyzowanych zasadach biologicznych itp. Wydaje się jednak, że pominięcie znaczenia splotzenia dziedzica w Royalty AU wynika z tego, że i bez tego wątku romans może się rozwijać, a przedłużenie rodu to koncept w dużej mierze archaiczny i obcy upodobaniom autorek/autorów fan ficton.

²² Ze względu na japoński oryginał oraz pochodzenie bohaterów z krajów posługujących się różnymi skryptami, zapis imion protagonistów *Yuri!!! On Ice* zmienia się w fanfikach. Zazwyczaj dla rozróżnienia pisze się *Yuuri* lub *Yūri Katsuki* oraz *Yuri Plisetsky*, czasem

łyżwiarza – Otabeka. W opowiadaniu obserwujemy, jak Otabek, mający (kanonicznie) problemy z zawieraniem przyjaźni, tuż po przeniesieniu do kolejnej szkoły zostaje zaciągnięty na bal i spotyka tam chłopca, który od razu zwraca jego uwagę zmysłowym tańcem. Jest to oczywiście Yuri Plisetsky. Tuż po tym, jak dowiadujemy się, że Otabek nienawidzi licealnych imprez i nie ma nic przeciwko samotności, czytamy:

Przyszedł [na domówkę] z grupą przyjaźnie, może nawet za bardzo, nastawionych uczniów drugiej klasy, którzy zdecydowali, kompletnie bez jego udziału, że przyjmą Otabeka jako nowego przyjaciela. W czasie kilku dni od przyjazdu do nowej szkoły w przerwach między zajęciami, podczas lunchu i po lekcjach bombardowali go podniekscytowanymi pogaduszkami, szerokimi uśmiechami i nigdy niekończącymi się prośbami o selfie. Już w czwartek jego nowi przyjaciele ogłosili, że wyciągną go w ten weekend, żeby „przekonał się, jak się imprezuje” w jego nowej szkole²³.

Oczywiście Otabek nie żałuje, że został zmuszony do przyjścia, ponieważ zobaczył chłopca, którego „mordercze spojrzenie było najpiękniejszą rzeczą, jaką kiedykolwiek widział w życiu”²⁴. Kanonicznemu Otabekowi też podoba się to, że „Yuri Plisetsky miał niezapomniane spojrzenie żołnierza”²⁵.

Cały pierwszy rozdział tego fanfika, zwłaszcza w angielskim oryginale, przywołuje na myśl konwencję amerykańskiego filmu o licealistach. Po co więc pisać takie AU, skoro tak łatwo znaleźć te same motywy w licznych filmach? Po pierwsze tak jak popularność kina gatunkowego się nie wyczerpuje, tak i wykorzystywanie tego samego AU w kolejnych tekstach nie powinno dziwić. Jest to sposób na opowiedzenie którejś ze znanych już historii na nowo i ponowne przeżywanie przyjemności z lektury. Co więcej, w przypadku fan fiction ta „znana i lubiana” opowieść dotyczy bohaterów, do których fani już są przywiązani, więc tym chętniej mogą chcieć ją przeżyć raz jeszcze. Fan fiction zdaje się w tym przypadku oferować zupełnie inne doświadczenie lektury. Jak pisze freckletherobot na Tumblrze:

Katsuki ma na imię *Yuri*, a Plisetsky – *Yurio*. Imię Nikiforova zapisuje się *Victor* lub *Viktor*.

²³ „He’d come with a group of amiable, if not overbearing sophomores who had decided, completely independent of him, to adopt Otabek as their new friend. Within days of arriving at his new school he was bombarded in between classes, at lunch, and after school with excited chatter, bright smiles, and never-ending selfie requests. By Thursday, his new friends had declared that they would take him out that weekend to »get to know the party scene« at his new school” (indimkr, *Stuck on the Puzzle*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA14](http://bit.ly/retell-ciesielska14)).

²⁴ „...that murderous glare was the most beautiful thing he’d ever seen in his life” (ibidem).

²⁵ *Yuri!!! On Ice* [ユリ!!! on ICE], odc. 10, reż. Sayo Yamamoto, scen. Mitsurō Kubo, MAPPA, Japonia 2016.

Ja: Wow, ta komedia romantyczna brzmi okropnie

Ja: A teraz przeczytam fanfik z dokładnie tą samą fabułą²⁶.

Jak widać, fani mają w stosunku do fan fiction oczekiwania inne niż w przypadku pozostałych mediów: to, co może razić w kulturze głównego nurtu, okazuje się pożądane w twórczości fanowskiej. Co jednak szczególnie ważne, fan fiction wykorzystuje na przykład schematy komedii romantycznych, ale przedstawia romanse nieheteronormatywne, bardzo rzadko spotykane w kulturze głównego nurtu²⁷. Przeniesienie akcji w (wyobrażoną) przestrzeń amerykańskiego liceum pozwala na wykorzystanie motywów, które fani znają z popkulturowych przeświadczeń na temat szkoły, i przekonanie się, jak ich ulubione postaci będą działać w znanym z innych tekstów schemacie²⁸.

Schemat romansu w Coffee Shop AU

Schemat fabularny AU nie musi być jednak zapożyczony z istniejącego już filmu lub gatunku. Coffee Shop AU wypracowało własny, powtarzający się w mniejszym lub większym stopniu, bieg wydarzeń. Podstawowy wymóg tego AU stanowi zasada, że historia musi się dziać się w kawiarni i musi to mieć znaczenie dla fabuły. W Coffee Shop AU zazwyczaj jeden z bohaterów jest właścicielem kawiarni lub w niej pracuje, a drugi często tam przychodzi – na przykład codziennie w drodze do pracy – i ten regularny kontakt sprawia, że się poznają i w sobie zakochują. *And i just can't wait til the day when you knock on my door* opowiada o Yuurim, który mimo wymagającego

²⁶ „Me: Wow this romantic comedy sounds terrible/Me: I will now read a fanfic with the same plot” (accioharo, [Me: *Wow this romantic comedy...*], [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA15](http://bit.ly/retell-ciesielska15)).

²⁷ Na reprezentacji nieheteronormatywności w fan fiction skupia się m.in. Catherine Tosenberger w tekście na temat slashu w fandomie *Harry'ego Pottera* – por. Catherine Tosenberger, *Homosexuality at the Online Hogwarts. Harry Potter Slash Fanfiction*, „Children's Literature” 2008, No. 36, s. 185–207.

²⁸ Podobnie funkcjonują też AU zapożyczone z konkretnych tekstów. Istnieje na przykład *Notting Hill* AU, które wykorzystuje fabułę tej znanej komedii romantycznej, ale z innymi bohaterami – choćby należące do tego nurtu *Lucky Me* Alyssy_bird zamiast postaci granych przez Julię Roberts i Hugh Granta wybiera Sherlocka Holmesa i Johna Watsona. *Być jak Severus Snape* WincTheBoom natomiast opowiada tę samą historię, co film *Być jak John Malkovich*, ale to Neville Longbottom, bohater *Harry'ego Pottera*, dostaje się niechcący do świadomości zniechęconego nauczyciela. Takie AU zapewnia gotową fabułę i stanowi swego rodzaju eksperyment, mający na celu zbadanie, jak w tej historii sprawdziliby się bohaterowie innego uniwersum. Por. Alyssa_bird, *Lucky Me*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA16](http://bit.ly/retell-ciesielska16); WincTheBoom, *Być jak Severus Snape*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA17](http://bit.ly/retell-ciesielska17).

planu studiów bierze jak najwięcej zmian w kawiarni, w której pracuje, żeby spotkać przychodzącego tam regularnie (skądinąd po to, żeby natknąć się na przystojnego baristę) Victora. Mimo wzajemnego zauroczenia żaden z nich przez pół roku nie zdobywa się na odwagę, żeby zaprosić drugiego na randkę, a kiedy Victor przestaje pojawiać się w kawiarni, Yuuri niemal traci nadzieję, że w końcu do tego dojdzie. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności spotykają się jednak ponownie – Victor z powodu kontuzji nie jest w stanie wyprowadzać swojego psa, dlatego decyduje się kogoś zatrudnić, a Yuuri właśnie takiego dodatkowego zajęcia szuka na wakacje. Po wielu miesiącach cichego uwielbienia bohaterowie w końcu zdradzają swoje uczucia i zaczynają się ze sobą umawiać²⁹. Na podstawie tylko wyboru miejsca akcji powstał już właściwie cały gatunek, obiecujący czytelnikowi lekki romans rozgrywający się w kawiarnianej atmosferze. Gavia Baker-Whitelaw pisze, że „Coffee Shop AU to gatunek stworzony przez fanów”³⁰, nie widać w nim bowiem bezpośrednich popkulturowych źródeł jak w High School AU, które naśladuje filmy o nastolatkach, a zarazem jest on na tyle popularny, że Samantha Puc nazywa Coffee Shop AU „jednym z filarów wspólnoty fan fiction”³¹. Wśród czytelników fanfików uważa się je za „obowiązkowe AU”, uznawane za pojawiające się w każdym fandomie – co oznacza, że w uroczej kawiarence mogą się w sobie zakochać nie tylko Victor i Yuuri, ale też bohaterowie *Shingeki no Kyojin (Attack on Titan)*³², postapokaliptycznego brutalnego anime, w którym panuje nieustanne zagrożenie ze strony tytułowych monstrów żywiących się ludźmi, co raczej nie sprzyja kawiarnianym romansom.

Ciekawym przykładem jest też Soulmates (‘bratnie dusze’) AU, które polega nie tyle na wykorzystaniu specyficznego miejsca, ile na zmianie zasad rządzących światem przedstawionym. To bowiem rzeczywistość, w której każdemu przeznaczony został ktoś, kto będzie go kochał – z perspektywy niniejszych rozważań istotny jest jednak przede wszystkim fakt, że przestrzeń nie stanowi tu przeszkody dla bohaterów, ponieważ

²⁹ Por. Adrianna99, *and i just can't wait til the day when you knock on my door*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA18](http://bit.ly/reTell-Ciesielska18).

³⁰ „The coffee shop AU appears to be a fan-created genre” (Gavia Baker-Whitelaw, *Millennials can't stop writing fanfiction about coffee shops*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA19](http://bit.ly/reTell-Ciesielska19)).

³¹ „Coffee shop AUs are one of the pillars of a fanfiction community” (Samantha Puc, *Please, Please, Please Give Me More Coffee Shop AUs*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA20](http://bit.ly/reTell-Ciesielska20)).

³² Serial w Polsce dystrybuowany jest pod tytułem *Shingeki no Kyojin*, w świecie anglojęzycznym znany jest jednak jako *Attack on Titan* (ta forma pojawia się również w karcie tytułowej anime) [przyp. wyd.].

mogą oni, nie używając przy tym żadnych narzędzi, komunikować się ze sobą bez względu na odległość. Oczywiście motyw tego, że ludzie mają gdzieś w świecie swoje drugie połówki, pojawia się w bardzo wielu tekstach kultury (nie tylko popularnej i współczesnej); fani wypracowali jednak świat, w którym rządzą zasady do pewnego stopnia determinujące wydarzenia. Jest to swego rodzaju wariacja na temat rzeczywistości pozatekstowej, w której żyjemy. W *Soulmate AU* bratnie dusze, zależnie od wizji autorki lub autora danego fanfika, mogą się nawzajem rozpoznać po pierwszych słowach, jakie do siebie wypowiedzą; jednej piosence, którą przypadkiem zaśpiewają niezależnie od siebie w swojej obecności; znamionach lub tatuażach, które pojawiają się na skórze człowieka przy urodzeniu lub w konkretnym momencie życia. W *The Skin we Share* autorstwa carcinosgenetist Yuuri i Victor od dzieciństwa mogą porozumiewać się za pomocą rysowania na własnym przedramieniu: ponieważ ten fragment skóry niejako współdziela, to, co Yuuri narysuje na swoim ciele, pojawia się również na skórze Victora – i odwrotnie. Niezależnie więc od tego, że bohaterowie przebywają tysiące kilometrów od siebie i początkowo nawet nie posługują się tym samym językiem, mogą ze sobą rozmawiać:

Porozumiewali się za pomocą rysunków, historyjek, które tworzyli razem. Każdego wieczoru o ósmej Yuri [sic!] szedł do swojego pokoju i wyciągał duże pudełko zmywalnych kolorowych pisaków, które trzymał przy łóżku. Zaczynali na rękach, jego bratnia dusza zazwyczaj rozpoczynał, rysując uśmiechniętą buźkę na nadgarstku, a Yuri używał symboli, których znaczenie już ustalili³³.

Przez wiele lat Yuuri i Victor w ten właśnie sposób poznawali się i zaprzyjaźniali, a w końcu w sobie zakochali. Nie zawsze jednak wykorzystanie *Soulmate AU* służy do tego, żeby pokazać historii romansu osób przeznaczonych sobie przez los. W niektórych tekstach pojawiają się bohaterowie, którzy nie noszą na sobie żadnego znaku albo nie mogą znaleźć bratniej duszy przez całe życie. W ten sposób autorzy fanfików problematyzują ten motyw. Jak wskazuje artykuł o *Soulmates* na Fanlore: „Pozwala to twórcom na eksplorowanie tematów takich jak marginalizacja,

³³ „They communicated through pictures, stories they made together. Every night at eight, Yuri went to his room and pulled out the large box of washable colored markers he kept by his bed. They started on their arms, his soulmate usually initiating the process by drawing a smiling face on their wrist, and Yuri would communicate with the symbols they had established with meaning” (carcinosgenetist, *The Skin we Share*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA21](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA21)).

aseksualność, poliamoria, różnorodność i wybór / wolna wola *versus* przeznaczenie/predestynacja”³⁴. Wykorzystywanie AU w ogóle, nie tylko w przypadku Soulmates, zawsze może być zabiegiem krytycznym wobec związanych z danym AU motywów. Opisywane przeze mnie elementy (takie jak istnienie bratnich dusz, podziały licealne czy aranżowane małżeństwa, o których więcej w dalszej części artykułu) bywają konwencją, z którą grają autorzy fan fiction, używając jej parodystycznie lub jako punktu wyjścia do dalszej akcji czy jako *status quo*, z którym należy polemizować.

Crossovery – Hogwarts AU

Niektóre AU wykorzystują miejsca pochodzące z innych tekstów kultury – bardzo popularne jest choćby Hogwarts AU, w którym bohaterowie z różnych utworów pojawiają się w świecie stworzonym przez J.K. Rowling. Tak samo funkcjonuje Hunger Games AU, bazujące na powieściowej trylogii Suzanne Collins, czy też X-Men AU, nawiązujące do serii filmów i komiksów Marvela. Część z tych fanfików to po prostu crossovery – teksty opierające się na więcej niż jednym tekście źródłowym, w których pojawiają się bohaterowie, pochodzący z różnych uniwersów i spotykający się w jednym z nich. Inne wykorzystują tylko świat przedstawiony jednego tekstu do opisanego przygód postaci z innego. Na przykład w *dear diary, i met a boy* autorstwa seventhstar Victor i Yuuri są uczniami Hogwartu³⁵. Yuuri jest popularnym w szkole graczem quidditcha, a Victor entuzjastą nauki (magicznej oraz mugolskiej) i szkolnym dziwakiem. Ponieważ obaj się sobie podobają, zaprzyjaźniają się i spędzają razem coraz więcej czasu, odrabiając lekcje i malując paznokcie.

Tego typu AU, które nazwałabym crossoverowym, pozwala między innymi na połączenie dwóch (lub większej liczby) ulubionych tekstów – czytając taki fanfik, jak *dear diary...*, można czerpać przyjemność nie tylko z przeżywania przygód bohaterów anime, ale i ze znajdowania się w rzeczywistości znanej z cyklu o Harrym Potterze. Ponieważ Hogwarts AU to świat magii, daje także autor(k)om większe pole do manewru – mogą pozwolić bohaterom, którzy w pierwotnej historii tego nie robili, posługiwać się magią, ze wszystkimi tego zaletami i wadami. Żeby przedstawić historię romansu Victora i Yuuriego, a także każdego innego shipu,

³⁴ „This allows creators to explore themes such as marginalisation, asexuality, polyamory, diversity and choice/free will vs fate/predestination” (Fanlore, *Soulmates*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA22](http://bit.ly/retell-ciesielska22)).

³⁵ Por. seventhstar, *dear diary, i met a boy*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA23](http://bit.ly/retell-ciesielska23).

autor(ka) może posłużyć się eliksirem miłości (Amortencją), sprytnie zaprojektowanym zaklęciem, czy choćby hogwarckim Pokojem Życzeń³⁶. Wybór miejsc takich jak Hogwart czy szkoła profesora Xaviera (część X-Men AU) pozwala autor(k)om fanfików na posługiwanie się w narracjach magią albo nadnaturalnymi mocami, które umożliwiają rozwiązania niedostępne w innych uniwersach. Tak też działają Superhero ('superbohaterskie') AU lub Magical Bois (pisane również „Magical Boys”, 'magiczni chłopcy' – a także magiczne dziewczynki, rozpowszechniony w mandze i anime koncept postaci, które nagle dowiadują się, że działając w odpowiedni sposób mogą używać magicznych i znajdujących się wyłącznie w ich posiadaniu mocy) AU. Pozwala to na nadanie postaciom superbohaterskich zdolności, bowiem miejsca akcji fanfików działają na zasadach niedostępnych światu pozatekstowemu – istnieje w ich komponent nadnaturalny (magia, supermoce). Miejsca te nie pochodzą wyłącznie z jednego konkretnego tekstu – nie wykorzystuje się na przykład Gotham z *Batmana*, ale kompilacyjne uniwersum utworzone na podstawie wielu różnych filmów superbohaterskich. Taką właśnie przestrzeń przywodzi na myśl *i'll be your sinner in secret (i'll be your hero and win it)* seventhstar, gdzie mamy do czynienia z Superhero AU. Victor jest tu superbohaterem o imieniu Nicephorus, a Yuuri-Eros należy do ligi złoczyńców, jednak nie do końca sobie radzi z czynieniem zła. Jest za to bardzo dobrym wynalazcą i konstruktorem technologicznych nowinek – i to właśnie stanowi jego „moc”, chociaż inni superbohaterowie i złoczyńcy potrafią latać, czytać w myślach, strzelać ogniem czy władać żywiołami, jak postaci znane na przykład z komiksów i filmów Marvela³⁷. Umieszczenie bohaterów w świecie, w którym istnieją nadnaturalne moce, sprawia, że historia tych postaci musi ulec zmianie – w omawianym tekście Victor nie zrobił kariery sportowej, ponieważ wczesną młodość spędził, ratując ludzkość przed złoczyńcami. Niezwykłe moce lub magia mogą też pojawić się w Fairy Tale AU – na przykład w *Color me true* autorstwa coruscates Yuuri zostaje w niewyjaśniony sposób wciągnięty w świat aktualnie czytanej książki, postanawia więc, że „skoro utknął w tym baśniowym świecie,

³⁶ To tajemnicza komnata w Hogwarcie, która spełnia życzenia przebywającej w niej osoby – np. jeśli ktoś z mieszkańców zamku (kto wiedziałby o istnieniu Pokoju) chciałby odpocząć, mógłby tam wejść, a Pokój stałby się przytulnym salonem, wyposażonym w wygodne kanapy. Por. Harry Potter Wiki, *Pokój Życzeń*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA24](http://bit.ly/retell-ciesielska24).

³⁷ Por. seventhstar, *i'll be your sinner in secret (i'll be your hero and win it)*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA25](http://bit.ly/retell-ciesielska25).

to musi przestrzegać jego zasad, żeby przetrwać. To oznacza również trzymanie się blisko protagonisty aż do końca opowieści”³⁸. Baśniowy świat, w którym znalazł się bohater, determinuje jego zachowanie – w tym zaufanie Victorowi, którego spotyka zaraz po przybyciu do świata książki i natychmiast uznaje za „idealnego baśniowego bohatera”³⁹. Fairy Tale AU umożliwia też opowiedzenie historii, która nie mogłaby się wydarzyć w kanonicznym świecie przedstawionym. Anne Kustritz zwracała uwagę, że wykorzystywanie Fairy Tale AU w opowieściach opartych na uniwersum *Gry o tron* pozwala na krytyczną reinterpretację książek George’a R. R. Martina i ich serialowej adaptacji⁴⁰. Medioznawczyni pisze, że do cech telewizji jakościowej (*quality tv*), do jakiej należy serial, zalicza się jej realistyczność, definiowaną przez cynizm i dystopijność przedstawienia, przeciwstawianą „kobiecy” gatunkom romantycznym i sielankowym, do których należy również baśń (*fairy tale*). Kustritz pisze o baśniach w wydaniu znanym nam raczej z adaptacji Disneya niż z opowieści braci Grimm, a więc takich, które kończą się słowami „i żyli długo i szczęśliwie”. Uważa ona, że przenoszenie bohaterów z okrutnego świata *Gry o tron* w przestrzeń, przykładowo, lasu wrózek, w której mogą doświadczyć stosunkowo bezproblemowego życia i szczęśliwego zakończenia, jest działaniem krytycznym i subwersywnym, obnażającym brak kobiecych przyjemności w tym „męskim” realizmie. Dowodzi też, że Fairy Tale AU pozwala „wskazać na to, że media i instytucje społeczne wciąż sprawiają, iż osiągnięcie sukcesów w życiu i związkach wydaje się boleśnie nierealistyczne”⁴¹. Według Kustritz: „Te wszystkie utopijne marzenia mocno krytykują świat serialu, granice telewizji jakościowej i, do pewnego stopnia, również współczesną rzeczywistość, poprzez niesprawiedliwość ich nieosiągalności oraz przez warunki instytucjonalne, które sprawiają, że te wizje wciąż wydają się nierealistyczne”⁴². Fairy Tale AU może więc być

38 „Yuuri decided that if he was stuck in this fairy tale world, he has to play by the rules to survive. That included sticking close to the protagonist until the end of the story” (coruscates, *Color me true*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA26](http://bit.ly/retell-ciesielska26)).

39 „The ideal fairy tale hero” (ibidem).

40 Por. Anne Kustritz, *They All Lived Happily Ever After. Obviously. Realism and Utopia in Game of Thrones-Based Alternate Universe Fairy Tale Fan Fiction*, „Humanities” 2016, Vol. 5, No. 2, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA27](http://bit.ly/retell-ciesielska27).

41 „[...] to point out the media and social institutions that still make some couples’ success and some people’s life course seem painfully unrealistic” (ibidem).

42 „All of these utopian dreams strongly critique the world of the series, the boundaries of quality TV realism, and, to a certain extent, contemporary reality as well, by the injustice

sposobem na przeniesienie kanonicznie krzywdzonych przez los bohaterów do świata, w którym nie muszą cierpieć i mają szansę na szczęśliwe życie, co podważa promowaną przez telewizję jakościową wizję „prawdziwego życia”, oznaczającego trudy i znoje.

Retelling relacji – Siren AU

Jak pisałam wcześniej, tym, co wydaje się najbardziej interesować fanów, jak i tym, co najczęściej pozostaje z tekstu źródłowego, są bohaterowie i ich wzajemne relacje, a o wiele mniej ważne okazują się zwykle konkretne wydarzenia. Wykorzystywanie AU, będącego pewną przestrzenią rządzącą się własnymi zasadami, rzeczywistością alternatywną, nawet jeśli bardzo podobną do świata przedstawionego tekstu źródłowego, wymaga pewnego rodzaju „przetłumaczenia” dynamiki tych relacji na nową rzeczywistość. To właśnie jest, moim zdaniem, najciekawsze w AU – odpowiadanie na pytanie, jak przenieść część elementów danej historii w inne okoliczności, nie gubiąc w tym procesie esencji całości. We wszystkich przywoływanych przeze mnie fanfikach wybór AU oznaczał także konieczność podjęcia decyzji, jak przedstawić bohaterów. Jak łyżwiarze figurowi z całego świata, będący w wieku od piętnastu do dwudziestu siedmiu lat, mogliby znaleźć się w tym samym czasie w Hogwarcie? Co pozostaje w Victorze z olimpijczyka, jeśli pracuje w kawiarni? Czy superbohater Yuuri ma czas na jeżdżenie na łyżwach? Kim może być dla bohatera jego trener, jeśli w AU nie zajmuje się on sportem? Jak właściwie przedstawić w Royalty AU historię pochodzących z wielu różnych krajów sportowców, opisując jedno królestwo? W *Like A Fairytale*, które można zaliczyć również do Baker AU, ponieważ Yuuri jest tam piekarzem i cukiernikiem, zamiast rodzinnego onsensu Katsukich pojawia się cukiernia. To dzięki wykonywaniu tej profesji Yuuri poznaje na balu księcia Victora, którego rodzicami są tu kanoniczny trener Yakov i jego była żona Lilia, zaś młodszy kolega z lodowiska Yurio (w anime również wychowanek Yakova) staje się bratem Victora. Pozostali łyżwiarze zostali natomiast przedstawieni jako przedstawiciele rodzin królewskich innych państw: Kanadyjczyk Jean-Jacques Leroy na przykład staje się księciem z królestwa rozprowadzającego syrop klonowy. Zachowane jednak zostały relacje, jakie łączą poszczególnych bohaterów – tak jak w tekście źródłowym (a przynajmniej

of their unattainability, and for the institutional conditions that make these visions still seem unrealistic” (ibidem).

jego popularnym fanowskim odczytaniu) Victor nie przepada za Leroyem, żywi za to braterskie uczucia wobec młodego Yuriego i traktuje swojego trenera jak ojca. Przyjaciół Victora – łyżwiarza, Christophe, staje się księciem z zaprzyjaźnionego królestwa. Royalty AU sprzyja też takim motywom jak Arranged Marriage (‘aranżowane małżeństwo’) AU lub Fake Relationship (‘udawany związek’) AU. Cieszą się one dużą popularnością, ponieważ niejako zmuszają bohaterów do tego, by się w sobie zakochali, idealistycznie nie biorąc pod uwagę tego, że nie wystarcza przebywać ze sobą dostatecznie długo, żeby wzbudzić silne (lub jakiegokolwiek) uczucie. W AU to zawsze działa – wystarczy bohaterów zamknąć w jakiejś przestrzeni lub zmusić do regularnego kontaktu, żeby odkryli, że są dla siebie stworzeni⁴³.

Przepisywanie osobowości bohaterów i ich wzajemnych relacji tak, żeby współgrały z nowymi realiami, jest swego rodzaju wyzwaniem, które wiele fanów wydaje się bardzo chętnie podejmować. Z jednej strony celem jest jak najwierniejsze oddanie kanonicznych powiązań, z drugiej – AU może pozwolić na pożądane zmiany, które na przykład umożliwią zbliżenie się bohaterom w oryginale od siebie dalekim.

W Siren AU lucycamui, do którego należące liczne krótkie opowiadania (ficlety⁴⁴) zostały wydane w 2018 roku w formie książki pod tytułem *A Siren’s Call*, Victor jest piratem, a Yuuri syreną, czyli pochodzącym z greckiej mitologii stworzeniem, będącym pół człowiekiem, pół ptakiem, które, korzystając ze swego magicznego głosu, podporządkowuje sobie ofiary, w tym ludzi. W tej opowieści Yuuri nie próbuje jednak pożreć Victora, lecz się w nim zakochuje i bohaterowie żyją w symbiozie na statku Victora w otoczeniu przyjaznej załogi. Nie obywa się oczywiście bez wszelkiego rodzaju przeszkód, ale miłość Yuuriego i Victora okazuje się na tyle silna, by zdołać je przezwyciężyć. Analizując wiele fanowskich opowieści o tych dwojgu, w tym różnorakie AU, stwierdziłam, że to właśnie ich miłość jest tym idealnym, najpewniejszym i najsilniejszym elementem, który przetrwa wszelkie przekształcenia kanonu. Jak pokazuje Rinsledo5, autor(ka) *Three Prompts AU Collection*, to właśnie umożliwiają AU – możemy patrzeć, jak nasi ulubieni bohaterowie wciąż na nowo się w sobie zakochują⁴⁵ (por. tabela). AU oferuje urozmaicenie, inne okoliczności i warunki, inne wyzwania – w *A Siren’s Call* na przykład jednym z podstawowych problemów Yuuriego i Victora jest gatunkowa

⁴³ Motyw ten jest także niezmiernie popularny w fanfikach niebędących AU.

⁴⁴ Por. lucycamui, *Siren’s Call. A Collection*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA28](http://bit.ly/retell-ciesielska28).

⁴⁵ Por. Rinsledo5, *Three Prompts AU Collection*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA29](http://bit.ly/retell-ciesielska29).

	Yuri!!! On Ice	Royalty AU	Coffee Shop AU	HogwartsAU	Superhero AU	Siren AU
miejsce akcji	rzeczywistość odpowiadająca pozatekstowej	pseudo-średniowieczne miasto królewskie	kawiarnia	Hogwart	New Metro City – fikcyjny odpowiednik Nowego Jorku	pseudosiedemnastowieczne porty, piracki statek
Victor Nikiforov	wielokrotny złoty medalista, geniusz łyżwiarstwa figurowego, ulubieniec fanów, któremu brakuje inspiracji	uwielbiany przez lud książkę znudzony obowiązkami	biznesmen	ponadprzeciętnie zdolny uczeń, młody naukowiec, samotny i uznawany w szkole za dziwaka	superbohater Nicephorus, który ma dość stawy	były utalentowany oficer marynarki wojennej, słynny pirat
Yuuri Katsuki	utalentowany japoński łyżwiarz, zmagający się z brakiem pewności siebie i stanami lękowymi	utalentowany piekarz i cukiernik, zmagający się z brakiem pewności siebie	student, barista, wyprowadzacz psów, zmagający się z brakiem pewności siebie	utalentowany gracz w quidditcha, zmagający się z brakiem pewności siebie	superzłoczyńca, który nie czyni zła, Eros, zmagający się z brakiem pewności siebie	syrena, utalentowany w walce z marynarzami, zmagający się z brakiem pewności siebie
Victor/ Yuuri	zakochani w sobie	zakochani w sobie	zakochani w sobie	zakochani w sobie	zakochani w sobie	zakochani w sobie

i kulturowa różnica między nimi – często nie rozumieją, co ten drugi ma na myśli, bo jego czyny podyktowane zostały znaną tylko jednej ze stron tradycją. AU to także nowe możliwości: jak już wspominałam, może to być magia, ale też przesunięcie granicy tego, co dozwolone. W takich AU, jak Mafia albo Superhero, w przypadkach, kiedy główne postacie są złoczyńcami (*villains*), można pozwolić sobie na to, by bohaterowie naginali powszechnie uznane prawa, ponieważ znajdują się w innej rzeczywistości – poza (kanonicznym) prawem. Można więc eksperymentować z „dobrymi” bohaterami, umieszczając ich w świecie, w którym obowiązują

inne zasady i, wciąż zachowując pewien poziom kanoniczności, pozwolić im na więcej – na przykład w *Serpentine* artemisgrace Victor jest seryjnym mordercą, choć wciąż pozostaje protagonistą⁴⁶.

Zakończenie

Pisanie AU może być dla fanów dobrą zabawą, ciekawym eksperymentem lub narzędziem krytycznym – a zazwyczaj wszystkim tym jednocześnie. Fani wybierają AU ze względów estetycznych lub humorystycznych – chcąc na przykład przedstawić postaci w jak najbardziej absurdalnej formie, ale także po to, by skorzystać z pochodzących z (pop)kultury lub wypracowanych przez samo fan fiction schematów fabularnych oraz wprowadzić więcej interesujących możliwości do swojej historii. Wybierając przestrzeń, w której ma się rozgrywać akcja ich utworu, fani zgadzają się na to, żeby podporządkować się panującym w niej zasadom, zdefiniowanym przez samą nazwę AU oraz ugruntowanym przez wielokrotne użycie go w fan fiction. Opowiadają znaną historię na nowo lub wykorzystują istniejących już bohaterów, by napisać im nowe dzieje, starając się przełożyć źródłowe relacje na nowe, choć tak dobrze znane czytelnikowi z innych tekstów, okoliczności. Wyzwaniem dla autorów i źródłem przyjemności dla czytelników jest zrobienie tego w wiarygodny sposób – zachowując odpowiednią dozę realizmu w przedstawieniu postaci i spójność świata przedstawionego, jak również dbając o kanoniczność kwestii rozpoznawalnych przez fanów jako kluczowe. AU crossoverowe pozwala też połączyć rzeczywistość jednego tekstu z bohaterami innego, stanowiąc apogeum konwergencyjnego odbioru kultury, o jakim pisze Henry Jenkins⁴⁷. AU umożliwia nieograniczone wręcz eksperymenty myślowe, przenosi podstawowe dla fan fiction pytanie „co by było gdyby?” (*what if?*) na wyższy poziom – co by było, gdyby Yuuri wygrał Finał Grand Prix w Soczi? Co by było, gdyby na świecie nie było homofobii? Co by było, gdyby łyżwiarz stał się superbohaterem, złoczyńcą, mitologicznym potworem? Choć tego typu pytania towarzyszą w pewnym stopniu całej kulturze, w fan fiction dochodzi do ich wyjątkowego zagęszczenia. Fani piszą wersje znanych utworów w różnorodnych AU i te same AU do wielu różnych znanych im tekstów. Zdecydowanie się na świat alternatywny oraz wybór konkretnego AU to zatem strategia pisarska, która niesie

⁴⁶ Por. artemisgrace, *Serpentine*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA30](http://bit.ly/reTell-Ciesielska30).

⁴⁷ Por. Henry Jenkins, *Kultura konwergencji. Zderzenie starych i nowych mediów*, przeł. Małgorzata Bernatowicz, Mirosław Filiciak, Warszawa 2007.

za sobą konsekwencje przeniesienia dynamiki materiału wyjściowego na zasady rządzące przestrzenią docelową rzeczywistości.

Bibliografia

- Baker-Whitelaw Gavia, *Millennials can't stop writing fanfiction about coffee shops*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA19](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA19).
- Barker Martin, wystąpienie *What's Wrong with Lurking* podczas Fan Studies Network Conference 2018, Cardiff, 28–29 czerwca 2018 roku.
- Dabek Meredith, *Fan Studies Network 2018*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA1](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA1).
- Jenkins Henry, *Kultura konwergencji. Zderzenie starych i nowych mediów*, przeł. Małgorzata Bernatowicz, Mirosław Filiciak, Warszawa 2007.
- Jenkins Henry, *Textual Poachers. Television Fans and Participatory Culture*, London–New York, NY 1992.
- Kobus Aldona, *Fandom. Fanowskie modele odbioru*, Toruń 2018.
- Kustritz Anne, "They All Lived Happily Ever After. Obviously". *Realism and Utopia in Game of Thrones-Based Alternate Universe Fairy Tale Fan Fiction*, „Humanities” 2016, Vol. 5, No. 2, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA27](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA27).
- Puc Samantha, *Please, Please, Please Give Me More Coffee Shop AU's*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA20](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA20).
- Siuda Piotr, *Fanfiction – przejaw medialnych fandomów*, [w:] *Człowiek a media. Obserwacje – wizje – obawy*, red. Włodzimierz Gruszczyński, Anna Hebda, Warszawa 2007, s. 143–157.
- Siuda Piotr, *Mechanizmy kultury prosumpcji, czyli fani i ich globalne zróżnicowanie*, „Studia Socjologiczne” 2012, nr 4 s. 109–132.
- Tosenberger Catherine, *Homosexuality at the Online Hogwarts. Harry Potter Slash Fanfiction*, „Children's Literature” 2008, No. 36, s. 185–207.
- Williams Rebecca, *Tumblr's GIF culture and the infinite image. Lone fandom, ruptures, and working through on a microblogging platform*, „Transformative Works and Cultures” 2018, Vol. 27: *Tumblr and Fandom*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA2](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA2).
- Wilson Anna, *The role of affect in fan fiction*, „Transformative Works and Cultures” 2016, Vol. 21: *The Classical Canon and/as Transformative Work*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA3](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA3).
- Yuri!!! On Ice* [ユージュン!!! on ICE], reż. Sayo Yamamoto, scen. Mitsurō Kubo, MAPPA, Japonia 2016.
- Źródła internetowe i fanfiki:**
- accioharo, [Me: Wow this romantic comedy...], [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA15](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA15).
- ADreamingSongbird, *The Rules For Lovers*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA11](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA11).
- Adriannag9, *and i just can't wait til the day when you knock on my door*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA18](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA18).
- Alyssa_bird, *Lucky Me*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA16](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA16).
- artemisgrace, *Serpentine*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA30](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA30).
- carcinogenetist, *The Skin we Share*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA21](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA21).
- coruscates, *Color me true*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA26](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA26).
- Fanlore, *Alpha/Beta/Omega*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA13](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA13).
- Fanlore, *Alternate Universe*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA8](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA8).
- Fanlore, *Anti-fandom*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA5](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA5).
- Fanlore, *Mpreg*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA12](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA12).
- Fanlore, *Soulmates*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA22](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA22).
- Harry Potter Wiki, *Pokój Życzeń*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA24](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA24).
- indimkr, *Stuck on the Puzzle*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA14](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA14).
- Know Your Meme, *Due To Personal Reasons*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA31](http://bit.ly/RETELL-CIESIELSKA31).

lucycamui, *Like a Fairytale*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA10](http://bit.ly/retell-ciesielska10).
lucycamui, *Siren's Call: A Collection*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA28](http://bit.ly/retell-ciesielska28).
maydei, [*my favourite kind of...*], [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA6](http://bit.ly/retell-ciesielska6).
Omnicat, *This is how it happened...*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA7](http://bit.ly/retell-ciesielska7).
phasered, [*my favourite thing...*], [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA9](http://bit.ly/retell-ciesielska9).
Rinsledo5, *Three Prompts AU Collection*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA29](http://bit.ly/retell-ciesielska29).
seventhstar, *dear diary, i met a boy*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA23](http://bit.ly/retell-ciesielska23).
seventhstar, *i'll be your sinner in secret (i'll be your hero and win it)*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA25](http://bit.ly/retell-ciesielska25).
transformativeworks, [*Due to personal reasons...*], [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA4](http://bit.ly/retell-ciesielska4).
WincTheBoom, *Być jak Severus Snape*, [HTTP://BIT.LY/RETELL-CIESIELSKA17](http://bit.ly/retell-ciesielska17).

Streszczenie

Artykuł poświęcony jest zagadnieniu wykorzystania Alternate Universes w fan fiction. Wiele przykładów fanowskiego pisarstwa przenosi akcję i/lub bohaterów jednego tekstu źródłowego w świat przedstawiony należący do innego lub wykorzystuje popularne w całym fan fiction AU charakteryzujące się konkretnymi zasadami, jak np. Coffee Shop AU, w którym opisuje się romans rozgrywający się w przestrzeni kawiarni. Artykuł ma na celu analizę zjawiska wykorzystywania AU w pisarstwie fanowskim i stanowi próbę udzielenia odpowiedzi na pytania, jakie korzyści daje strategia postugiwania się AU, z czego może wynikać i czemu może służyć ingerencja w przestrzeń, w której znajdują się bohaterowie.

Słowa kluczowe: *retelling*, *przestrzeń*, *fan fiction*, *alternate universe*, *świat przedstawiony*, *Yuri!!! On Ice*

Summary

The Same Story in a Different Reality – the Use of Alternate Universes in Fanfiction

The paper focuses on the use of Alternate Universes in fanfiction. Many fan literary texts move the plot or the characters from one source text into a different setting, one that may belong to another source text or an AU, a created in fan works and popular with many fanfic authors setting, such as Coffee Shop AU, where a love story in a coffee shop is described. The paper aims to analyze the use of AU in fan writing and to try to answer the questions of how the story may benefit from using AU, why it might be done and what for would one change the space that characters live in.

Key words: *retelling*, *space*, *fanfiction*, *alternate universe*, *setting*, *Yuri!!! On Ice*